

Műhely

Lassúné Márkus Mária

Levegőszennyezettségi és savaseső-mérés a budapesti Váci utcai általános iskolában

Az ENSZ Környezetvédelmi és Fejlesztési Konferenciájának szellemében működő nemzetközi polgári szervezetek tevékenységi körébe tartozik a légszennyezettség vizsgálata. Ebbe kapcsolódott be iskolánk is.

1995 februárjában Havas Péter és a Levegő-munkacsoport munkatársa, Halász Judit feltette azt a kérdést, hogy lenne-e kedve iskolánknak bekapcsolódni egy érdekesnek ígérkező munkába. Az igenlő válasz után kerültünk kapcsolatba a CAPS (Citizens Air Pollution Survey Network) légszennyeződést vizsgáló polgári hálózattal. Ez az 1992-ben az ENSZ Környezetvédelmi és Fejlesztési Konferenciája (UNCED) szellemében létrehozott polgári szervezet a világ nem kormányirányítású szervezetei közé tartozik.

A CAPS az országok légszennyeződési és savas esőkre vonatkozó tényfeltárási vizsgálataival foglalkozik, valamint azokkal a mozgalmakkal, amelyek az egyes területek élővilágának és természeti környezetének megővését célozzák. Központja Japánban, Oszakában van. Két fontos alcsoportja van, az egyik a Casa. A földi és a levegőkörnyezet konzerválásával kapcsolatos kutatást, együttműködést, véleménycserét fogja össze, az egyes országok nem kormányirányítású szerveivel való kapcsolattartást, valamint az egyes területek légszennyeződéstől szenvedő áldozatainak támogatását tűzte ki céljául. Ezt Oszakában hozták létre. A vizsgálati és tevékenységi körébe tartozik a Föld felmelegedése, az ózonréteg kimerülése és a földi környezet számos problémája, nemzetközi szimpóziumok és előadások rendezése a lakosság számára.

A másik a JARN, a tiszta levegő visszanyerését, egészségünk és természetes környezetünk megőrzését, a savas esők mérését célul kitűző polgári csoport Tokióban alakult meg. Olyan módszereket fejleszt ki és népszerűsít, amelyeket bárki alkalmazhat, és amelyekkel könnyen kimutatható a savas eső, mérhető a pillanatnyi állapot, jól láthatóak a kulturális értékeinkre és közvetlen környezetünkre gyakorolt romboló hatások. Tagsági köre igen széles: általános iskolások, háziasszonyok, kutatók egyaránt részt vesznek tevékenységében.

Az iskolánkban működő környezetvédelmi szakkör a kapcsolatfelvétel után 3 héttel csomagot kapott, amelyben különböző kapszulák, üvegcsek voltak, valamint egy levél japán és angol nyelven. Az angol nyelvű üzenet lefordítása után neki foghattunk a munkának, amely 3-féle feladatból állt: éspedig *levegőminta, esővíz-minta és porminta gyűjtése*.

Az iskola 1 km-es körzetében 4 db *levegőminta-gyűjtő* kapszulát helyeztünk el a föld felszínétől kb. 1,5 méterre, 24 óra időtartamra. (Váci utca és Irányi utca sarok, Belgrád rakpart, Kossuth Lajos utca.)

Másnap a kapszulákat begyűjtöttük és gondosan lezártuk. Térképvázlaton megjelöltük a gyűjtés helyét és az időjárási körülményeket (szélcsend, hőmérséklet stb.). Az esőre kicsit várni kellett, de 8 nap múlva végre megérkezett. Örömmel helyeztük ki az udvarra vízgyűjtő edénykéinket. A gyűjtött anyag egy részét becsomagoltuk, a többit elemeztük.

A levegőben lévő *porszennyeződés* mennyiségének mérésére kapott tartályt több napig hagytuk az ablakban. Szomorú volt látni a benne összegyűlt mennyiséget. Az elemzett minták azt mutatták, hogy Budapesten magas volt a levegő NO₂- és SO₂- (nitrogén-dioxid- és kén-dioxid-) tartalma. (A gyűjtött mintákat visszaküldtük Japánba.) A gyerekek arcán döbbenet volt. Ezt szívjuk? Ebben élünk?

Hosszú beszélgetés kezdődött arról, hogyan élünk, miben élünk. Felnőtteket meghazudtoló komolysággal töprengtek el a 10-14 éves gyermekek azon, hogy mi okozza ezt, s hogy mit tehetnének ők a környezet megóvásáért, a Földért, az életért. Véleményt mondtak arról a környezetromboló munkáról, amely folyt és folyik ma is. S közben elhatározták, hogy ők mit fognak és mit nem fognak tenni, hogyan szeretnének felnőttként élni.

1995. február 12-én 9 fős japán küldöttség érkezett *Yoshinobu Masuda* akadémikus, meteorológus vezetésével. Igen nagy szeretettel mondtak köszönetet azoknak az iskoláknak, csoportoknak, akik a munkában eddig részt vettek, s a sajtótájékoztató után bemutatták a vizsgálati módszereket.

A japán csoport újabb kapszulákat és műszereket osztott szét. A vizsgálatban részt vevők olyan hajnalkeveréget kaptak, amelynek virágszirmai indikátoranyagot tartalmaznak, ennek következtében a savas eső hatására fehér foltok keletkeznek rajtuk.

Jelenleg újabb mérések folynak. Mi a Belvárosban és az agglomeráció néhány településén (Isaszeg, Göd, Halásztelek) mérünk.

Kollégáim közül egyre többen kapcsolódnak be a munkánkba, mert hisszük, hogy a jövőt nevelő embernek igen nagy a felelőssége azért, hogy milyen szemléletű, gondolkodásmódú és magatartású emberek nőnek fel. Úgy gondoljuk, tennünk kell azért, hogy ne csak kampányszerűen, ne csak hivatalból, hanem folyamatosan, civil emberként is foglalkozzunk az említett problémákkal és azok megoldásával. Hiszen a tétjük igen nagy, a neve: „a jövő élet”. S hogy milyen lesz, az mindannyiunkon múlik. S miközben a világ, a természet, a környezet és benne az ember jelenéről és jövőjéről beszélgettünk, nem megijeszteni, nem félelmet kelteni akarunk, hanem az élet szépségét megmutatni, valamint felelősségteljes magatartású embereket nevelni.